

Μαριέττα Κόντου

Φτου ζελύπη

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΣΥΝΤΑΞΗ Καλλιόπη Κύρδη

Υπεύθυνη πολιτιστικών θεμάτων, Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Α' Αθήνας

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Προς τους αναγνώστες

ΘΑ ΣΕ ΒΟΗΘΗΣΕΙ:

- Να γνωρίσεις καλύτερα το βιβλίο *Φτου ξελύπη*, την ηρωίδα του και τα πρόσωπα που συνδέονται μαζί της.
- Να εμπλακείς στην ιστορία, να διαβάσεις δημιουργικά και να μπορέσεις να εκφράσεις γραπτά ή προφορικά βαθύτερες σκέψεις.
- Να γνωρίσεις καλύτερα τα γεγονότα στα οποία αναφέρεται.
- Να ερευνήσεις και να ανακαλύψεις περισσότερα στοιχεία για το θέμα, φωτογραφίες, άρθρα, μαρτυρίες ανθρώπων κ.ά.
- Να σκεφτείς πώς ο πόλεμος και η βία αλλάζουν τη ζωή των ανθρώπων και ακυρώνουν τα δικαιώματά τους, τα δικαιώματα που κάθε άνθρωπος έχει.
- Να καταλάβεις πόσο μεγάλος είναι ο αγώνας των ανθρώπων που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν το σπίτι τους, τους δικούς τους για να σωθούν, πόση δύναμη τους χρειάζεται για να αφήσουν όσα έχουν και να πάνε σε τόπο άγνωστο.
- Να συνεργαστείς, να μοιραστείς σκέψεις και απόψεις με άλλους που διάβασαν αυτό το βιβλίο.

Και, το σημαντικότερο, να απολαύσεις την ανάγνωση του βιβλίου.

«Κανένας δεν επιλέγει να γίνει πρόσφυγας»

Ποιος είναι πρόσφυγας;

Πρόσφυγας είναι εκείνος που

- αναγκάζεται με τη βία να εγκαταλείψει τον τόπο όπου είναι το σπίτι του,
- αναγκάζεται να εγκαταλείψει την πατρίδα του,
- αναγκάζεται να καταφύγει σε μια άλλη περιοχή ή μια ξένη χώρα, για να σωθεί.

Γιατί:

- Γιατί απειλείται η ζωή του ή η ελευθερία του, η δική του και της οικογένειάς του.
- Γιατί, αν μείνει, φοβάται ότι θα χάσει τη ζωή του ή την ελευθερία του εξαιτίας γεγονότων που συμβαίνουν στην περιοχή που ζει ή της θρησκείας του ή της καταγωγής του ή των πολιτικών του απόψεων...

ΓΝΩΡΙΖΕΙΣ ΟΤΙ...

- ▶ 1 στους 113 ανθρώπους στον κόσμο αναγκάζεται να ξεριζωθεί,
- ▶ περισσότεροι από 65.000.000 άνθρωποι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους,
- ▶ σχεδόν οι μισοί πρόσφυγες στον κόσμο είναι παιδιά.

Πηγή: Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στον σύνδεσμο <https://www.unhcr.gr/nea/deltia-tyrou/artikel/fd85974e85e0456d110a68fa33efd983/1-stoys-113-anthropoys.html>

- Γιατί νομίζεις ότι η Νουρ έφυγε από την πατρίδα της;

.....

.....

- Δώσε φωνή σε κάποιον από τους επιβάτες της βάρκας. Αφηγήσου το ταξίδι στη θάλασσα από τη δική του σκοπιά.

.....

.....

.....

- Δες την αφίσα της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στον σύνδεσμο <http://www.unhcr.org/thumb1/5763b9284.jpg> και φτιάξε μια δική σου αφίσα με θέμα τους πρόσφυγες.

Σημείωση: Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) είναι Διεθνής Ανθρωπιστικός Οργανισμός (ΟΗΕ) για την προστασία και την υποστήριξη των προσφύγων, που λειτουργεί από το 1951 και έχει βοηθήσει να ξαναχτίσουν τη ζωή τους πάνω από 50 εκατομμύρια πρόσφυγες.

Για μια άλλη χώρα

- Σημείωσε στον χάρτη τη διαδρομή της Νουρ. Μπορείς να συμβουλευτείς τις σελίδες 34, 35, 49-54 του βιβλίου.
- Βρες φωτογραφίες από τις διαδρομές των προσφύγων και κόλλησέ τες στη διαδρομή.
- Μπορείς να δεις τη σύντομη ταινία από το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες «Έχω τρέξει χιλιάδες χιλιόμετρα... χωρίς διάλειμμα!», στον σύνδεσμο <https://www.youtube.com/watch?v=8-NBfJiyuQI>
- Μπορείς να διαβάσεις στο διαδίκτυο το βιβλίο «Το πιο κρύο καλοκαίρι», που περιέχει τρεις πραγματικές ιστορίες προσφύγων σε κόμικ. Το βιβλίο εξέδωσε το Ίδρυμα Ρόζα Λούξεμπουργκ / Παράρτημα Ελλάδας. Θα το βρεις στον σύνδεσμο https://rosalux.gr/sites/default/files/publications/comic_gr_web_new.pdf.

■ Τι είναι για τη Νουρ η Κολυμπία ή Κολυμβησία;

.....

■ Γιατί την ονόμασε έτσι; Συμβουλεύσου τις σελίδες 23, 25, 63-67 του βιβλίου.

.....

.....

■ Τι είναι το πιο σημαντικό σε αυτήν τη φανταστική χώρα;

.....

.....

■ Πώς θα ονόμαζες μια φανταστική χώρα με αφορμή το αγαπημένο σου άθλημα;

.....

■ Πώς θα ήταν η ζωή σε αυτήν τη φανταστική χώρα;

.....

.....

■ Διάλεξε 5 λέξεις που, κατά τη γνώμη σου, δείχνουν τι συμβαίνει στη χώρα της Νουρ. Μπορείς να συμβουλευτείς το κεφάλαιο του βιβλίου «Γιασμίν».

.....

.....

■ Γνωρίζεις χώρες που συμβαίνουν ή έχουν συμβεί παρόμοια γεγονότα;

.....

■ Εσύ, αν έπρεπε να φύγεις από τη χώρα σου βιαστικά, τι θα έπαιρνες μαζί σου;

.....

.....

■ Για ποιους λόγους νομίζεις ότι η Νουρ και η αδελφή της ταξιδεύουν μόνες, ασυνόδευτες;

.....

.....

■ Δες τις αφίσες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες στους συνδέσμους που ακολουθούν και συζήτησε με τους συμμαθητές σου τον προβληματισμό που θέτουν: http://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/WorldRefugeeDay2010/WRD2012/2012WRD_DILEMMA_B.pdf και http://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/WorldRefugeeDay2010/WRD2012/2012WRD_DILEMMA_C.pdf

Παιδιά ασυνόδευτα, παιδιά μακριά από το σπίτι

ΓΝΩΡΙΖΕΙΣ ΟΤΙ...

- ▶ Σύμφωνα με τη UNICEF κατά την περίοδο 2015-2016 είχαν καταγραφεί τουλάχιστον 300.000 ασυνόδευτα και χωρισμένα από την οικογένειά τους παιδιά σε όλο τον κόσμο.
- ▶ Σε κάθε πόλεμο πολλά είναι τα παιδιά που φεύγουν από την πατρίδα τους.
 - Εδώ, για παράδειγμα, μπορείς να δεις ασυνόδευτα και ορφανά παιδιά που φεύγουν από την Τουρκία το 1922: <http://www.genocide-museum.am/eng/photos/evc02e.jpg> (Armenian Genocide Museum-Institute).
 - Εδώ μπορείς να δεις Εβραίοπουλα-πρόσφυγες σε ξενώνα για τα ορφανά πολέμου, το 1942: https://www.ushmm.org/wlc/el/media_ph.php?ModuleId=0&MediaId=407 (Μουσείο Μνήμης του Ολοκαυτώματος, ΗΠΑ).

■ Με τους συμμαθητές σου χωριστείτε σε δύο ομάδες:

- Η μία ομάδα θα σκεφτεί και θα ετοιμάσει επιχειρήματα υπέρ της αναχώρησης των δύο παιδιών, έστω και χωρίς τους γονείς τους.
- Η άλλη ομάδα θα ετοιμάσει επιχειρήματα κατά της αναχώρησής τους.
- Συζητήστε τα στην τάξη και σκεφτείτε γιατί οι γονείς αποφάσισαν να φυγαδεύσουν τις δύο κόρες τους.

■ Μπορείς να δεις και να διαβάσεις ιστορίες ασυνόδευτων παιδιών:

- «Παιδιά πρόσφυγες», ταινία της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για του Πρόσφυγες με αφηγήσεις παιδιών-προσφύγων στον σύνδεσμο <https://www.youtube.com/watch?v=oYk-TcYtCZw>
- «Μονόλογοι από το Αιγαίο: το ταξίδι και τα όνειρα ασυνόδευτων ανήλικων προσφύγων», από το Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση και την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. http://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/Extras/ITB/2015/News_Story/PI/16-11-2016/gia_internet_monologoiapo_to_aigaio.pdf

■ Ποια δικαιώματα νομίζεις ότι στερήθηκε η Νουρ; Γράψε τις σκέψεις σου.

Συμβουλευέψου τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού στον ιστότοπο του Συνήγορου του Παιδιού: http://www.0-18.gr/downloads/entipo_simbasi_ex.pdf

.....

.....

.....

.....

.....

Είναι τα όνειρά μας διαφορετικά;

Γράψε τι της αρέσει και τι επιθυμεί η Νουρ.	Εσένα τι σου αρέσει και τι επιθυμείς;
.....
.....
.....
.....

- Βρήκες κοινά στοιχεία ανάμεσα σε σένα και τη Νουρ; Ποια;
.....
.....
.....
- Φτιάξτε στην τάξη το κουτί των επιθυμιών. Κάθε παιδί βάζει στο κουτί ένα όνειρο-επιθυμία του, γραμμένη σε μικρό χαρτί. Σε ξεχωριστό χαρτί γράφει ένα όνειρο-επιθυμία από τις ιστορίες των παιδιών προσφύγων που διάβασε ή άκουσε και το βάζει επίσης στο κουτί.
 - Μόλις τελειώσει η διαδικασία, τα παιδιά με τη σειρά βγάζουν τα χαρτάκια, τα διαβάζουν και τα κολούν σε χαρτί του μέτρου. Ανάμεσα ζωγραφίζουν τις επιθυμίες τους.

Χαμογελαστοί άνθρωποι

- Ποιοι είναι στη λίστα των «χαμογελαστών ανθρώπων» της Νουρ;
.....
.....
- Διάλεξε κάποιον από αυτούς και πάρε του μια φανταστική συνέντευξη: Πώς ονομάζεται, πώς γνώρισε τη Νουρ, τι γνώμη έχει για εκείνη, τι γνώμη έχει για τους πρόσφυγες...
.....
.....
.....

Με τα μάτια του άλλου

- Γράψε ή κάνε κόμικς την ιστορία από την πλευρά της Κιταμπάν, σε πρώτο πρόσωπο: Πώς ζούσε στη Συρία, πώς ταξίδεψε, τη σχέση της με το νερό, πώς χάθηκε, πώς έζησε στη Λέσβο, πώς την προστάτησαν, πώς ξαναβρέθηκε με τη Νουρ.
- Ή, αν προτιμάς, γράψε ή κάνε κόμικς την ιστορία από την πλευρά του Μύρωνα, σε πρώτο πρόσωπο: Ποιος είναι, τι συμβαίνει στον τόπο του, ποια είναι η σχέση του πατέρα του με τους πρόσφυγες, πώς γνώρισε τη Νουρ, πώς συνεννοούνταν...

Σπίτι είναι... Ελευθερία είναι...

- Διάλεξε λέξεις από το βιβλίο και γράψε:
 - Τι πιστεύεις ότι είναι σπίτι για τη Νουρ;
 - Τι είναι σπίτι για σένα;
 - Τι πιστεύεις ότι είναι ελευθερία για τη Νουρ;
 - Τι είναι ελευθερία για σένα;

.....

.....

.....

Λέξεις και χρώματα

- Σκέψου χρώματα για τη ζωή της Νουρ και βάλε δίπλα λέξεις που ταιριάζουν:

- Γαλάζιο για την πισίνα
- για τον πόλεμο
- για την ελπίδα
- για
- για
- για
- για την πεταλούδα

- Στη ζωή της Νουρ το νερό παίζει πολύ σημαντικό ρόλο. Είναι χαρά, είναι δύναμη, είναι ελπίδα... Βρες από το βιβλίο προτάσεις που ταιριάζουν με κάθε ζευγάρι λέξεων:

- Νερό φόβος
- Νερό ελπίδα
- Νερό πόνος
- Νερό σωτηρία
- Νερό παιχνίδι
- Νερό ελευθερία
- Νερό ζωή

Αν...

Φαντάσου ότι ύστερα από χρόνια ότι η Νουρ και η Γιασμίν ξαναβρίσκονται. Χωριστείτε στην τάξη σε ζευγάρια και δημιουργήστε διαλόγους.

Ολυμπιακοί αγώνες

- Σκέψου και γράψε συνθήματα για να εμπυχώσεις την Ολυμπιακή Ομάδα των Προσφύγων. Διάλεξε λέξεις και φράσεις από το βιβλίο για να τις βάλεις μέσα στα συνθήματά σου.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Μια πραγματική ιστορία

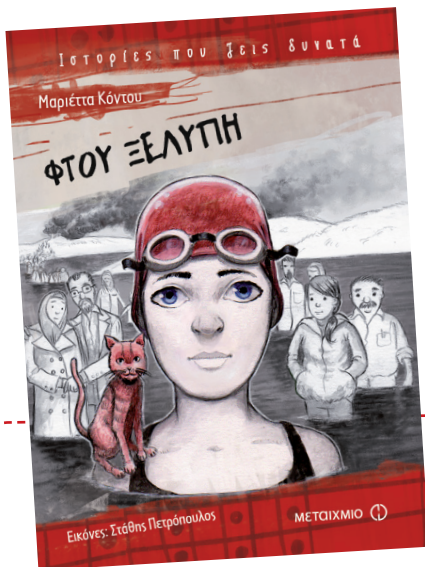
Η ιστορία της Νουρ στηρίζεται στην πραγματική ιστορία της Yusra Mardini, νεαρής κολυμβήτριας από τη Συρία που αγωνίστηκε με την ομάδα των προσφύγων στους Ολυμπιακούς αγώνες του 2016, που έγιναν στη Βραζιλία.

- Μπορείς να δεις την Ολυμπιακή Ομάδα των Προσφύγων και να διαβάσεις γι' αυτήν, στον ιστότοπο της Ύπατης Αρμοστείας, στον σύνδεσμο <https://www.unhcr.gr/nea/deltia-typoy/artikel/491da7f7e95ecc876ec6fdd9a042b4e5/h-ypati-armosteia-cha-1.html> και στο <https://www.unhcr.gr/nea/deltia-typoy/artikel/e3c094959d3319f63d4a06f97c705919/i-olympiaki-omada-p.html>
- Μπορείς να διαβάσεις για τη Yusra Mardini στον ιστότοπο sport24.gr στον σύνδεσμο <http://www.sport24.gr/Sports/OlympicGames/yusra-mardini-h-prosfigas-poy-epezhse-sto-aigaio-kai-prwteyse-sto-rio.4205240.html>
- Μπορείς να δεις ένα σύντομο video στα αγγλικά με τη Yusra Mardini, στον ιστότοπο της Ύπατης Αρμοστείας, στον σύνδεσμο <http://www.unhcr.org/news/latest/2016/6/575154624/10-refugees-compete-2016-olympics-rio.htm>
- Σήμερα η Yusra Mardini, στον ελεύθερο χρόνο της, είναι Πρέσβειρα Καλής Θέλησης της Ύπατης Αρμοστείας. Αυτό σημαίνει ότι εκπροσωπεί την Ύπατη Αρμοστεία και διαδίδει το μήνυμα του σεβασμού και της αλληλεγγύης για τους πρόσφυγες. Μπορείς να διαβάσεις περισσότερα στον σύνδεσμο <https://www.unhcr.gr/nea/deltia-typoy/artikel/23999f822c184fd57eadac7271a337d8/i-yusra-mardini-kolymbitr.html>

Στα αραβικά

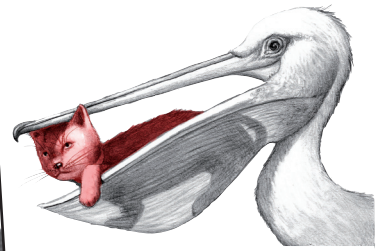
Το βιβλίο που διάβασες έχει μεταφραστεί στη γλώσσα της Νουρ, τα αραβικά. Μπορείς να ξεφυλλίσεις το βιβλίο στα αραβικά στον σύνδεσμο http://flip.metaixmio.gr/apospasmata/FTOY_XELYPH_ARABIKO/index.html#72
Τι παρατηρείς;

Έχω δώσει τόσες υποσχέσεις που νομίζω ότι έχω χάσει το μέτρημα. Δεν είναι που λέω ψέματα όταν δεν τις τηρώ, είναι που κάθε φορά υπόσχομαι και το πιστεύω, και πάντα κάτι συμβαίνει και με βγάζει ψεύτρα, μα σί' αλήθεια δεν είμαι. Καθόλου όμως. Είναι που η ψυχή μου δεν είναι τόσο δυνατή όσο η υπόσχεσή μου, είναι λίγο πιο παιδική και «σκοντάφτει» σε δικαιολογίες, αυτή τη φορά όμως είναι αλλιώς. Αυτή τη φορά νομίζω ότι η ψυχή μου είναι πιο δυνατή από την υπόσχεσή μου και θα την κρατήσω, όπως με έμαθε ο μπαμπάς μου. Αυτό και πώς να κολλυμπώ. Τα πολυτιμότερα νομίζω.

لقد قَطَعْتُ على نفسي كثيرًا من الوعود،
لدرجة أنني لم أَعُدْ أتذكّر عددها. ليس
لأنني أكذب، أو لأنني لا أنفّذها، ولكن
ما يحدث هو أنني في كل مرة أعد فيها
بشيء، يحدث شيء آخر فلا أستطيع أن
أفي بوعدِي فأبدو وكأنني كاذبة، ولست
بكاذبة. حقيقة الأمر أن رُوحِي ليست بقوّة
وعدي، فهي طفولية بعض الشيء، لكنّ
الأمر هذه المرة مختلف، فأنا أشعر بأن
روحي أقوى من وعدي، وسوف أحافظ
عليه كما عَلَّمَنِي والدي من قبل.. ومثلما
عَلَّمَنِي السباحة، التي أراها من أتمن ما
تعلمت.

- Στην προηγούμενη σελίδα υπάρχει το ίδιο απόσπασμα του βιβλίου στα ελληνικά και τα αραβικά. Παρατήρησε τη φορά της γραφής στα αραβικά. Σε αυτό θα σε βοηθήσει στο τέλος της παραγράφου η θέση της τελείας. Τι διαπιστώνεις;

.....

.....

.....

- Αν η οικογένειά σου έπρεπε να εγκατασταθεί σε μια χώρα με αραβική γλώσσα, πιστεύεις ότι θα ήταν εύκολο να εξοικειωθείς με τα καινούρια σου βιβλία και με τον τρόπο γραφής (από δεξιά προς τα αριστερά); Με τις ταμπέλες στον δρόμο;

.....

.....

.....

- Νομίζεις ότι για τα παιδιά που η γλώσσα τους είναι τα αραβικά είναι εύκολο να εξοικειωθούν με τα βιβλία στα ελληνικά και γενικότερα με την ελληνική γραφή; Ποιες δυσκολίες θα έχουν;

.....

.....

.....

ΓΝΩΡΙΖΕΙΣ ΟΤΙ...

- ▶ Στην αρχαία Ελλάδα έγραφαν από αριστερά προς τα δεξιά αλλά και από δεξιά προς τα αριστερά. Επίσης, μέχρι τον 6ο π.Χ. αιώνα, κάποιοι έγραφαν με εναλλασσόμενη φορά: ξεκινούσαν από αριστερά και μόλις έφθαναν στο τέλος της γραμμής, συνέχιζαν από κάτω γράφοντας από δεξιά προς τα αριστερά, την επόμενη γραμμή από αριστερά προς δεξιά κ.ο.κ. Αυτή η γραφή ονομάστηκε «βουστροφηδόν» γιατί θύμιζε την κίνηση του βοδιού που όργωνε το χωράφι: μόλις έφτανε στην άκρη τελειώνοντας ένα αυλάκι, έστριβε για να κάνει το επόμενο αυλάκι μέχρι την άλλη άκρη του χωραφιού. Τελικά επικράτησε η φορά της γραφής από αριστερά προς τα δεξιά.